

Григорій Фалькович

ДИТЯЧА МОВА

«Магістральний мотив творчості поета – мотив провини, пам'яті, туги – писала про Фальковича Людмила Таран. – Бути, перебувати між двома світами тепер, коли, власне, всі шляхи відкриті, надзвичайно важко. Між двома світами, двома історичними буттями, долями й домітками... На історичному перехресті душі, її роздвоєного буття парадоксально опиняються поруч його герої: «Плачуть українські Ієремії про народ мій і про мій полон» і – «Козака в турецькому полоні відспіває кантор на Подолі». Настільки парадоксальною та непростою є історія взаємовідносин наших народів, дуже далеких й таких близьких...»

Двоаякість... Мотиви провини, пам'яті, туги... Напевно, це правильно.

Але є сфери – дивовижні й чудові області поетичної творчості, які змінюють поета до невпізнання. Це – посвяти друзям, а особливо – вірші про дітей і для дітей.

Тут – все інше – світле, захоплене, радісне. Якщо з відтінком іронії, то неодмінно усміхненої, якщо зі смутком, – то зовсім непомітним, якщо з бідю – що ж, і біди є в житті, проте зневіра... ні, це не наш шлях...

Чудово, що вірші ці – глибоко національні, єврейські. Але одночасно – українські. До того ж, не стільки за мовою написання, – а за родовою єдністю наших народів, біблійною спорідненістю Старого і Нового заповітів, гармонією багатонаціональної душі нашого Києва.

А ще тому, що написані вони особливою мовою. «Дитяча мова» – ось точне визначення того шляху, на якому поет Григорій Фалькович відшукує справжні скарби.

С. Черепанов

ДИТЯЧА МОВА

Щира, кльова, щедрослова,
Хай живе дитяча мова!
А дорослу, перерослу,
Не люблю я, бо вона –
Перелякана й нудна.

Та – дитяча, неледача,
Хоч, буває, і заплаче –
Супер-класна, пре-чудова,
Дзвінко-різно-кольорова,

Зрозуміла квітам, звірю,
Кораблю і журавлю,
Я цій мові просто вірю,
Просто я її люблю.

Всім дорослим людям знову
Треба вчить дитячу мову.

ВРАНІШНЯ МОЛИТВА

Зранку, щойно розвидняє,
Тато з Богом розмовляє:
Розпрямляє він таліт -
Наче крила у політ,
Потім надіває він
Таємничі тефілін.

Я йому не заважаю –
 Наче тут мене й нема.
 Ось він очі затуляє
 І говорить вголос «Шма...».

Потім пошепки, між себе –
 Тільки він і тільки Бог –
 Розмовляють, як два ребе,
 Про важливе для обох.

Перш за все, про мир у світі –
 Так як Біблія велить,
 І щоб мамі не хворіти,
 І усім на світі дітям
 Щоб комп'ютери купить...

Я давно уже не сплю –
 Скільки можна зранку спати.
 Просто, вранці я люблю
 Тата мовчки споглядати.

Він на мене подивився,
 Підморгнув мені ще раз.
 Тато зранку помолився –
 Отже, буде все гаразд!

НЕПОСПІХОМ, НАСПІВУЮЧИ БАХА

Непоспіхом, наспівуючи Баха,
 Кудись чимчикувала черепаха.
 А десь по справах біг сусідський кіт,
 Мугикаючи супермодний хіт.

А їм назустріч рухалась гадюка –
 Вона повзла й насвистувала Глюка.
 А у навушник – не попсу, не джаз –
 Народну пісню слухав дикобраз.

Я теж кудись ішов, хоч не співав –
Я слухав тишу і розкошував.

Хоч не в усіх однакові смаки,
Я з усіма дружив би залюбки.
А ти?

САМА СОБІ КИЦЯ

Я живу в єврейським домі –
Всі міцвот мені відомі,
А от наша кицька Рута
Не дотримує кашрута,
І вночі, як дім засне,
Їсть молочне і м'ясне.

ВІРШИК ПРО МОВИ

В кожній мові, в кожному слові –
Роздум, радість чи журба.
Мову хвилі знає річка,
Мову річки знає берег,
Мову берега – верба.

Мову квітів знає бджілка,
Мову білки знає гілка,
Мову гілки – мурашиний
Зосереджений народ.
Знає вітер мову білки,
Знає вітер мову гілки,
Річки, пташки і мурашки –
Тож бо вітер – поліглот.

Як він вернеться згори –
Ти із ним поговори,
Та завжди собою будь:
Рідну мову не забудь.

ПЯТИДЯДЬ

(цикл)

ДЯДЯ ЗЯМА

В дяді Зями, в перукарні:
Гострі ножиці й стільці,
Фени і шампуні гарні,
Гребінці і ремінці.

А для чого ремінці –
Зрозумієш при кінці.

Дядя Зяма ходить пішки,
Робить зачіски і стрижки,
Що, до речі, різні речі –
Це до відома малечі.

Він таким працює робом:
Зробить локон понад лобом,
Потім елегантним рухом
Підрівняє поза вухом,
А тоді й стриже, як слід:
Шию, спину і живіт...

Дядя Зяма – не дивак.
Просто, він стриже собак,
І дістав за цю роботу
Рівно тридцять сім подяк.

Рекси, Джеки і Му-Му –
Всі завдячують йому.

ДЯДЯ МОТЯ

В дяді Моті, на роботі,
Завжди солодко у роті.
А у носі – теж? Авжеж!
Не хвилюйтесь, в носі – теж!

Робить він не у городі,
Не на танковім заводі,
Не в метро, не на даху –
А в кондитерськiм цеху.

А в кондитерських цехах
Пахне так, що «Ох!» та «Ах!»:
Ваніліном, шоколадом,
Мигдалем і навіть садом –
Чуєш, як у тiм у саду
Пахнуть груші у меду?..

Там, щоправда, є одна
Фантастична дивина:

Упродовж робочих днів
Дядя Мотя геть не їв:
Ні халви, ні шоколаду,
Вафель, кексів, мармеладу,
Жодних пиндиків, тортів,
А цукерок – й поготів!

Тобто, їсти на роботі –
Це табу для дяді Моті!
Ні, печінка не болить –
А сумління не велить...

От, якби на тій роботі
Був би я при дяді Моті:
В мене справжня сила волі –
Я б наївся там доволі!

ДЯДЯ ЗЮНЯ

Дядя Зюня, з Ірпеня,
Тримав папугу і коня,
І така була там дружба,
Наче всі вони – рідня!

Друзі дружно працювали:
Клали піч, копали льох,
Втрюх пекли мацу і хали,
Харчувалися, гуляли,
Навіть мріяли утрюх.

Дядя з птахом грав у шахи,
Із конем – у доміно,
А зимою, крізь вікно,
Роздивлялися село -
DVD, TV й мобілок
На той час ще не було.

Скільки ж зим, і скільки літ
Промайнуло слід-у-слід!
Нині – зовсім інший світ...

А дядя Зюня, з Ірпеня –
Нам троюрідна рідня.
Тож дісталися й мені
Класні гени від рідні –
Я люблю: мацу і хали,
Шахи, коней і папуг,
І коли зі мною – друг.

Я б навчився класти піч,
Але це – вже інша річ...

ДЯДЯ ГІРША

Шанували дядю Гірша
 І за розум, і за вірші,
 Ще й за те, що він любив
 І розводив голубів.

Через ті хорей, рими,
 Ритми, ямби, асонанс,
 Відкривали у дворі ми
 Й щось важливе про всіх нас.

Завдяки тому поету
 Дарувало нам життя
 Відчуття краси і злету,
 Правди й честі відчуття.

Ми дружить і жить звикали
 За законами сім'ї:
 Навіть в небі розрізняли,
 Де – чужі, а де – свої.

Вже немає дяді Гірша.
 Нам без дяді Гірша – гірше,
 Але він своє зробив:
 Ті, хто знали дядю Гірша,
 Ми і досі любим вірші
 І людей, і голубів.

ДЯДЯ МОНЯ

В дяді Моні – сиві скроні,
І медаль на піджаку.
Ми удвох на цім пероні.
Пахнуть яблука червоні
У моєму рюкзаку.

Знаю, звідки в дяді Моні
Зморшки, сум і сивина:
В дяді Моні аж дві доні –
Відібрала їх війна.

Ми з ним люди не сторонні:
В тім саду у дяді Моні,
Звідки яблука червоні,
Гостював я вже не раз.
Ось уже й прощатись час.

Крізь роки птахи летіли,
І на цілий світ пахтіли
У моєму рюкзаку –
Стигли яблука в соку.

... Як тоді у дяді Моні,
Вже й у мене сиві скроні.
У сумній поліській зоні
Сиротіє райський сад.
Знову я на тім пероні -
У старенькому вагоні,
І везе мене мій поїзд:
У минуле і назад.